

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 161/02

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. decembra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. D. D., L. H., a Ing. J. D., L. H., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši v dedičských konaniach vedených pod sp. zn. D 2841/93 a sp. zn. D 2081/93 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. D. D. a Ing. J. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2002 doručená sťažnosť Ing. D. D., L. H., a Ing. J. D., L. H. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši (ďalej aj „okresný súd“) v dedičských konaniach vedených pod sp. zn. D 2841/93 a sp. zn. D 2081/93.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietali, že t. č. už skončené dedičské konania po ich rodičoch (14. mája 2002 a 14. augusta 2002), ktoré boli vedené na okresnom súde pod

sp. zn. D 2841/93 a sp. zn. D 2081/93, trvali vyše osem rokov, hoci sa na zbytočné prietahy v týchto konaniach viackrát sťažovali na okresnom súde, čo podložili aj listinnými dôkazmi. Sťažovatelia žiadali priznať aj primerané finančné zadosťučinenie. Poukázali na to, že zbytočné prietahy v uvedených dedičských konaniach im spôsobili majetkovú aj nemajetkovú ujmu, pretože nemohli dedičstvom disponovať. Predmetom dedičského konania sp. zn. D 2841/93 boli aj akcie v investičnom fonde PSIPS Banská Bystrica, ktoré strácali svoju hodnotu, a keď sa uvedená investičná spoločnosť dostala do konkurzu, sťažovatelia tieto akcie nemohli do tohto konkurzu prihlásiť, lebo dedičské konanie nebolo skončené a v súčasnosti sú podľa nich tieto akcie už neplatné. Sťažovatelia poukázali aj na to, že poľnohospodárske družstvo im odmietlo platiť nájomné za pôdu po ich otcovi, pokiaľ nebolo skončené dedičské konanie, neskôr im však doplatili za nájomné za pôdu iba za obdobie posledných troch rokov vzhľadom na čiastočné premlčanie ich nároku.

Sťažovatelia napokon namietali aj výšku notárskeho poplatku, ktorú boli zaviazaní uhradiť v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. D 2841/93, pretože sú toho názoru, že hodnota dedičstva v tomto konaní nebola stanovená správne, a domáhali sa toho, aby ústavný súd zaujal stanovisko aj k tejto ich námietke, pretože notár na tieto námietky nereagoval.

Sťažovatelia k svojej sťažnosti pripojili aj fotokópiu osvedčenia o dedičstve sp. zn. D 2841/93, Dnot 103/95 opatrené doložkou právoplatnosti, z ktorej vyplýva, že toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 14. mája 2002, a fotokópiu uznesenia č. k. D 2081/93 -142, D/not 176/94 opatrené taktiež doložkou právoplatnosti, z ktorej vyplýva, že toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 10. septembra 2002.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovatelia uplatnili ochranu svojho základného práva podaním zo 4. novembra 2002 doručeným ústavnému súdu 6. novembra 2002, v ktorom namietali zbytočné prietahy podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. D 2841/93, právoplatne skončenom 14. mája 2002 a v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. D 2081/93, skončenom 14. augusta 2002

(právoplatne 10. septembra 2002). Sťažovatelia namietali aj notárom vyčíslenú náhradu trov dedičského konania v konaní vedenom pod sp. zn. D 2841/93.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť.

V kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Tento účel spravidla nie je možné dosiahnuť po právoplatnom skončení napadnutého konania. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď porušenie namietaného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súde, už nedochádza k porušovaniu namietaného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z podania sťažovateľov a pripojených listín vyplýva, že sťažovatelia v oboch napadnutých dedičských konaniach uzatvorili dohodu o vyporiadaní dedičstva, pričom, ako to vyplýva zo sťažnosti sťažovateľov, dedičské konanie sp. zn. D 2841/93 bolo skončené 14. mája 2002 a dedičské konanie sp. zn. D 2081/93 14. augusta 2002. Sťažovatelia sa najneskôr v uvedených termínoch dozvedeli o tvrdených zbytočných prietahoch v predmetných dedičských konaniach, napriek tomu na ústavný súd sa obrátili so svojou sťažnosťou až podaním zo 4. novembra 2002, ktoré bolo doručené ústavnému súde 6. novembra 2002, t. j. v čase, keď porušenie namietaného práva už netrvalo a keď konanie o ich sťažnosti pred ústavným súdom nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný

súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd konštatuje, že s'ťažovatelia v s'ťažnosti neuviedli žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že lehotu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde treba počítať od neskoršieho času, než je čas, keď boli dedičské rozhodnutia vydané (D 2841/93 dňa 14. mája 2002 a D 2081/93 dňa 14. augusta 2002).

Pretože s'ťažovatelia sa v predmetnej veci domáhali ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď v označených dedičských konaniach namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená ich právna neistota v týchto dedičských konaniach, bolo potrebné ich s'ťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z týchto dôvodov odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Námietky týkajúce sa správnosti výšky trov dedičského konania ústavný súd nie je oprávnený preskúmať ani podávať k týmto námietkam stanovisko. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu totiž ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa navrhovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi. Osobitne to platí, ak navrhovateľ ako účastník konania pred všeobecným súdom mohol použiť riadne opravné prostriedky, ale ich nevyužil zo subjektívnych dôvodov (*mutatis mutandis* I. ÚS 89/97).

Ak teda s'ťažovatelia mali výhrady proti výške trov dedičského konania, svoje výhrady v tomto smere mohli a museli uplatniť v konaní pred všeobecným súdom, keďže ich však neuplatnili, treba uzavrieť, že v tejto časti je ich s'ťažnosť neprípustná v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Zo všetkých uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2002